

ВІДОМЧІ НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

ПОРЯДОК АТЕСТАЦІЇ РОБОЧИХ МІСЦЬ, НА ЯКИХ ПРОВОДЯТЬСЯ ВИМІРЮВАННЯ, ДЛЯ АКРЕДИТАЦІЇ ЛАБОРАТОРІЙ ГАЛУЗІ

ВНД 33-1.1-19-2002

Видання офіційне

Державний комітет України по водному господарству

Київ - 2002

Передмова

Розроблено

Державним галузевим об'єднанням
“Укрводексплуатація” – Головною
організацією метрологічної служби
Держводгоспу України (завідувачем
сектору метрології-головний метролог
ГОМС Еміх С.В.)

Внесено

Управлінням науки, нормативно-технічного
забезпечення та проектних робіт

Затверджено та
надано чинності

Наказом по Державному комітету України
по водному господарству від 12 серпня 2002р.
№ 194

ЗМІСТ

С.

1	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	2
2	НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ.....	3
3	ОРГАНІЗАЦІЯ І ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЇ.....	3
4	ХАРАКТЕРИСТИКА, ОБЛІК І ПАСПОРТИЗАЦІЯ РОБОЧИХ МІСЦЬ.....	4
5	АТЕСТАЦІЯ РОБОЧИХ МІСЦЬ.....	5
6	ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ АТЕСТАЦІЇ.....	7
7	ДОДАТКИ:	
	ДОДАТОК 1 Форма карти атестації робочого місця.....	8
	ДОДАТОК 2 Форма паспорта робочого місця.....	11
	ДОДАТОК 3 Форма акта атестації робочих місць.....	13
	ДОДАТОК 4 Форма свідоцтва про атестацію робочого місця.....	14
	ДОДАТОК 5 Перелік видів вимірювань за кодами.....	15

Державний комітет України по водному господарству	Нормативний документ Державного комітету України по водному господарству	ВНД 33-1.1-19-2002
	Порядок атестації робочих місць, на яких проводяться вимірювання, для акредитації лабораторій галузі	Вводиться вперше

Цей порядок розроблений на підставі вимог Закону України “Про метрологію та метрологічну діяльність”, Правил акредитації на право проведення метрологічних робіт (ПМУ 18-2000), затверджених наказом Держстандарту України 4 грудня 2000 р. № 687, зареєстрованого в Мінюсті України 12 березня 2001 р. за № 211/5402 та Порядку акредитації вимірювальних лабораторій Державного комітету України по водному господарству (ВНД 33-1.1-18-2002), затвердженого наказом Держводгоспу України 8 квітня 2002 р. № 93 за погодженням із Держстандартом України (лист від 26.03.02 р. № 3-3/9-2277) і встановлює організацію, порядок проведення і оформлення результатів атестації робочих місць

(далі – РМ), на яких проводяться вимірювання в лабораторіях Організацій, установ , підприємств (далі-організацій), що належать до сфери управління Держводгоспу.. Вимоги цього порядку є обов’язковими для вимірювальних лабораторій Держводгоспу України.

1 Загальні положення

1.1 Метою атестації - є встановлення відповідності РМ вимогам стандартів, методикам виконання вимірювань (далі – МВВ), санітарним нормам і правилам, правилам техніки безпеки та пожежної безпеки. Під час перевірки РМ аналізується фактичний технічний, організаційно-економічний і ергономічний рівень показників робочого місця для проведення вимірювань показників об’єктів у лабораторії.

1.2 Атестація РМ – комплексна оцінка РМ щодо можливості проведення вимірювань згідно з вимогами чинних нормативних документів. Результати атестації РМ використовуються під час проведення акредитації лабораторії на право проведення вимірювань.

1.3 Атестація РМ проводиться на підставі показників, які характеризують:
організаційно-технічний рівень РМ;
ступінь завантаження РМ;
планування робочого місця за умовами праці.

1.4 Загальний показник РМ визначається як складова цих трьох факторів.

1.5 Вимоги нормативних документів щодо виконання вимірювань або підготовки проб до вимірювань, а також вимоги експлуатаційних документів на засоби вимірювальної техніки (далі – ЗВТ), випробувального обладнання (далі - ВО) є обов’язковим.

Внесений Управлінням науки, нормативно-технічного забезпечення та проектних робіт Державного комітету України по водному господарству	Затверджений наказом Державного комітету України по водному господарству від 12 серпня 2002р. № 194	Строк введення в дію з 20 серпня 2002р.
--	--	--

У разі виявлення факту невідповідності цим вимогам, РМ атестації не підлягає.

1.6 Атестація РМ проводиться не рідше, ніж один раз на п'ять років (обов'язково перед черговою акредитацією лабораторії) в терміни, які встановлюються за наказом керівника водогосподарської організації. Атестації підлягають всі РМ лабораторії, на яких проводяться вимірювання або здійснюється підготовка проб до проведення вимірювань.

2 Нормативні посилання

У цьому порядку є посилання на такі нормативні акти :

Закон України “Про метрологію та метрологічну діяльність”.

Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 1 вересня 1992р. за № 442.

Правила акредитації на право виконання метрологічних робіт (ПМУ 18-2000), затверджені наказом Держстандарту України 4 грудня 2000 р. № 687, зареєстровані в Міністерстві України 12 березня 2001 р. за № 211/5402.

Примірний порядок атестації робочих місць на яких проводиться повірка засобів вимірювальної техніки (РМУ 006-2001), затверджений наказом Держстандарту України 19 листопада 2001 р. № 553.

Порядок акредитації вимірювальних лабораторій Державного комітету України по водному господарству (ВНД 33-1.1-18-2002), затвердженого наказом Держводгоспу України 8 квітня 2002 р. № 93 за погодженням із Держстандартом України (лист від 26.03.02 р. № 3-3/9-2277)

3 Організація і порядок проведення атестації

3.1 Підставою для проведення атестації РМ є наказ керівника водогосподарської організації, яким затверджується склад атестаційної комісії та склад робочої групи з атестації РМ у лабораторії, а також терміни підготовки матеріалів і проведення атестації РМ.

3.2 До складу атестаційної комісії з атестації РМ включаються: заступник керівника організації, головний інженер, провідні фахівці лабораторії, працівник планово-економічного відділу, метролог організації (або відповідальний за метрологічне забезпечення), відповідальний за (охорону праці) техніку безпеки та член профспілкового комітету (або представник трудового колективу).

3.3 З метою підготовки матеріалів для атестаційної комісії в вимірювальній лабораторії (далі – лабораторії) створюється робоча група з атестації РМ, яку очолює завідувач лабораторії.

3.4 Робоча група лабораторії:

заповнює паспорт РМ;

проводить оцінку РМ на підставі порівняння фактичних значень показників, які характеризують організаційно-технічний рівень РМ, з нормативними і

фіксує його в карті атестації РМ, за формою наведеною в додатку 1 до цього Порядку;

проводить техніко-економічний аналіз і готує проект рішення щодо атестації або обґрунтованої відмови в атестації РМ;

подає атестаційний комісії на розгляд і затвердження узагальнені матеріали з висновками щодо атестації РМ.

3.5 Атестаційна комісія організації:

розглядає подані матеріали щодо атестації РМ і готує відповідні пропозиції проведення атестації чи обґрунтованої відмови в атестації РМ;

складає акт атестації РМ і видає свідоцтво про атестацію РМ;

встановлює терміни повторної атестації РМ.

4 Характеристика, облік і паспортизація робочих місць

4.1 Характеристика РМ.

4.1.1 РМ – сукупність засобів вимірювальної техніки, основного і допоміжного обладнання, що розміщене на відведеній робочій площі, які забезпечують проведення вимірювань з необхідною точністю, згідно з вимогами нормативних документів, методик виконання вимірювань, враховуючи обробку результатів вимірювань і оформлення результатів вимірювань.

4.1.2 Робочі місця класифікуються за такими основними ознаками:

характер використання (*постійне, тимчасове*);

за числом виконавців (*індивідуальне, групове*);

за рівнем рухомості (*стаціонарне, пересувне*);

за місцем розташування (у приміщенні лабораторії чи в іншому місці).

4.1.3 *Постійне* РМ характеризується наявністю закріпленого за ним ЗВТ, обладнання, виробничих площ; *тимчасове* РМ створюється за необхідністю виконання певного виробничого завдання.

4.1.4 *Індивідуальне* РМ передбачає можливість роботи на ньому лише одного фахівця. *Групове* РМ - можливість одночасної роботи двох і більше фахівців .

4.1.5 *Стаціонарне* РМ розміщується на виробничих площах лабораторії. *Пересувне* РМ призначене для проведення вимірювань на місці відбору проб або вимірювання фізичних величин за межами лабораторії, якщо це передбачено МВВ або нормативними документами.

4.2 Облік РМ.

4.2.1 Облік РМ здійснюється на початковому (підготовчому) етапі атестації з метою:

визначення загальної кількості РМ у лабораторії;

присвоєння індивідуального номера РМ.

4.2.2 Кожне РМ підлягає індивідуальному обліку за видами вимірювань або підготовкою проб для проведення вимірювань.

4.2.3 Обліку і нумерації у лабораторії підлягають усі наявні РМ незалежно від того, закріплені за ними фахівці чи ні, які проводяться робочою групою з атестації РМ.

4.2.4 РМ , знову створені, атестуються за окремим додатковим графіком.

4.2.5 Індивідуальний номер РМ із зазначенням цільового призначення, заноситься до його паспорта, а етикетка з його зазначенням розміщується на РМ на видному місці.

4.3 Паспортизація РМ.

4.3.1 Паспортизація РМ за видами вимірювань або підготовкою проб для проведення вимірювань проводиться згідно з нормативними документами, МВВ, а також експлуатаційними документами заводів-виробників і актами та технічними документами, які визначають вимоги з питань техніки безпеки та охорони праці.

4.3.2 На кожне РМ складається паспорт за формою, наведеною в додатку 2.

5 Атестація робочих місць

5.1 Атестація РМ проводиться на підставі показників, які характеризують:

К отр. - організаційно-технічний рівень;

К зав. - ступінь завантаження;

К уп. - планування робочого місця за умовами праці.

Загальний показник РМ визначається за формулою:

$$\mathbf{K\ заг.} = \mathbf{K\ отр.} + (\mathbf{K\ зав.}) / 5 + (\mathbf{K\ уп.}) / 3$$

5.2 Кожне РМ оцінюється за всіма показниками. Рішення щодо його атестації (відмови в атестації) приймається атестаційною комісією, виходячи із значення показника **К заг.**:

5.2.1 Робоче місце **атестується** при значенні **К заг.** $\geq 1,0$. Таке РМ відповідає вимогам чинних нормативних документів, а його функціонування продовжується без внесення будь-яких змін.

5.2.2 Робоче місце **не атестується** при значенні **К заг.** $< 1,0$. Таке РМ може бути повторно атестоване тільки після приведення його відповідно до вимог чинних нормативних документів на проведення вимірювань.

5.3 Атестація РМ за організаційно-технічним рівнем (**Котр**).

Атестація РМ за організаційно-технічним рівнем здійснюється за трьома показниками:

К₁ – рівень технічного оснащення;

К₂ – ступінь механізації з урахуванням важкості робіт;

К₃ – ступінь автоматизації.

5.3.1 Показнику **К₁** надається значення:

1,0 - при повній укомплектованості РМ, тобто, забезпеченні:

- умовами проведення вимірювань;
- засобами вимірювальної техніки;
- стандартними зразками (далі – СЗ);
- випробувальним обладнанням;
- свідоцтвами на повірку (атестацію) ЗВТ, ВО, СЗ;
- основним та допоміжним обладнанням, згідно з методиками проведення вимірювань;
- чинними нормативними, експлуатаційними документами і МВВ;

0,8 - при повній укомплектованості РМ, але відсутності експлуатаційних документів на обладнання;

0,6 - при укомплектованості РМ нормативною та експлуатаційною документацією, забезпечені умов проведення вимірювань, але відсутності СЗ, що не дає можливості охопити весь діапазон вимірювань конкретного показника на даному РМ.

При встановленні факту відсутності свідоцтв на повірку ЗВТ, атестатів на ВО, не відповідності СЗ, РМ атестації не підлягає.

5.3.2 Ступінь механізації з урахуванням важкості робіт (**K₂**) оцінюється:

1,0 – при повній механізації РМ, стосовно вантажопідйомних робіт, що полегшує роботу фахівця і підвищує його продуктивність, а також у випадку відсутності необхідності механізації;

0,7 - більша частина (більше 50%) РМ механізована з середньою важкістю роботи (вантаж, який піднімається жінкою – до 9 кг, чоловіком – до 15 кг);

0,3 - менша частина (менше 50%) РМ механізована;

0 - необхідна механізація на робочому місці відсутня, що створює важкий труд (вантаж, який піднімається жінкою, більше 9 кг, чоловіком – більше 15 кг).

5.3.3 Ступінь автоматизації (**K₃**) оцінюється:

1,0 – при повній автоматизації РМ (а також у разі відсутності необхідності автоматизації);

0,9 - процес виконання вимірювань автоматизований, але для введення даних на ЕОМ або прийняття рішення щодо результатів вимірювань потрібна участь фахівця;

0,8 - реєстрація результатів вимірювань здійснюється за допомогою самописних приладів (обробка порівнянням з трафаретом);

0,7 - введення даних і обробка результатів вимірювань автоматизоване і здійснюється за допомогою ЕОМ, але фахівець здійснює управління процесом вимірювання;

0,4 - введення даних здійснюється в ручному режимі, а обробка результатів вимірювань здійснюється за допомогою ЕОМ.

Примітка: При проведенні атестації РМ оцінюється необхідність повної автоматизації РМ або його доцільний рівень.

5.3.4 Загальний показник організаційно-технічного рівня РМ оцінюється за формулою:

$$K_{\text{отр.}} = K_1 + \frac{K_2 + K_3}{2}$$

5.4 Ступінь завантаження РМ (**K_{зав.}**) визначається за формулою:

$$K_{\text{зав.}} = \frac{\sum_{i=1}^m n_i t_i}{N \cdot r}$$

де n_i – загальна кількість показників одного типу, що вимірюється за рік;

t_i - нормативний час на виконання вимірювань одного показника (година (хвилини) або бригадо-години);

r - планово-річний фонд робочого часу фахівця (година (хвилини) або бригадо-години);

N – кількість виконавців одночасно працюючих на даному РМ;

m - кількість показників, що вимірюються на даному РМ;

$\sum p_i t_i$ – сума показників різних типів, що вимірюється на даному РМ.

Примітка: У випадку, якщо $K_{зав.} > 1$, розглядається питання щодо створення додаткового РМ.

5.5 Планування і умови праці РМ ($K_{уп.}$).

5.5.1 Планування РМ – це фактор, що визначає раціональне розміщення обладнання, засобів, які необхідні для праці і самого фахівця (K_4).

5.5.2 Умови праці – сукупність факторів виробничого середовища, що впливають на здоров'я і працездатність фахівця в процесі роботи.

5.5.3 До сукупних факторів умов праці під час атестації РМ відносяться три основних фактори, а саме:

K_5 – санітарно-гігієнічні умови праці (мікроклімат, шум, електричні завади, шкідливі хімічні речовини, освітлення - на підставі даних обстеження приміщень лабораторії працівниками санітарно-епідеміологічною станцією, працівника з охорони праці та техніки безпеки);

K_6 – естетичне, архітектурно-конструкторське і художнє оформлення інтер'єра (виконано за стандартами і вимогами, відповідно до виробничих умов і виду робіт);

K_7 – режим праці і відпочинку, ергономічні вимоги, які відповідають конкретному виду і умовам праці.

Числове значення кожного із зазначених чинників планування і умов праці РМ при його повній відповідності оцінюється в 0,25 бали, при невідповідності – 0 балів.

5.5.4 Загальний коефіцієнт за умовами праці $K_{уп.}$ визначається:

$$K_{уп.} = K_4 + K_5 + K_6 + K_7$$

6 Оформлення результатів атестації

6.1 На підставі узагальнених матеріалів атестації РМ, які підготовлені робочою групою з атестації РМ, складається акт атестації РМ за формою, наведеною в додатку 3.

6.2 При позитивному рішенні атестаційної комісії та затвердженого керівником водогосподарської організації акту атестації РМ оформлюється свідоцтво про атестацію РМ за формою, наведеною в додатку 4.

Заступник начальника Управління
експлуатації водогосподарських систем

В. Крученюк

Додаток 1
до п. 3.4 Порядку атестації робочих
місць, на яких проводяться вимірю-
вання, для акредитації лабораторій
галузі

Форма карти
атестації робочого місця
_____ лабораторій
 (назва лабораторій)

Карта атестації робочого місця № _____
 Вид вимірювань _____ (перелік видів наведено в додатку 5)
 Станом на _____

№ п/п	Назва показника та його умовне позначення	Значення показника , бали
1	2	3

1. Організаційно-технічний рівень: ($K_{орт.}$)

1.1 Рівень технічного оснащення - K_1

1.2 Ступінь механізації з урахуванням
важкості праці - K_2

1.3 Ступінь автоматизації - K_3

Оцінка за організаційно-технічним рівнем:

$$K_{орт.} = K_1 + \frac{K_2 + K_3}{2}$$

2. Ступінь завантаження - $K_{зав.}$

$$K_{зав.} = \frac{\sum_{i=1}^m n_i t_i}{N \cdot r}$$

3. Планування й умови праці: ($K_{уп.}$)

3.1 Планування РМ - K_4

3.2 Санітарно-гігієнічні умови праці - K_5

3.3 Естетичне, архітектурно-конструкторське і художнє оформлення
інтер'єра - K_6

3.4 Режим праці і відпочинку, енергетичні вимоги - K_7

$$K_{уп.} = K_4 + K_5 + K_6 + K_7$$

Продовження додатку 1

4. Загальна оцінка РМ при атестації

$$K_{\text{заг.}} = K_{\text{орт.}} + (K_{\text{зав.}}) / 5 + (K_{\text{уп.}}) / 3$$

5. Висновок робочої групи _____
(РМ відповідає вимогам щодо атестації або відмовити в атестації)

6. Пропозиції робочої групи _____
(атестувати РМ або не атестувати)

Керівник робочої групи _____

атестації РМ

“ _____ ” _____ 200_ р.

Додаток 2
до п. 4.3.2 Порядку атестації робочих
місць, на яких проводяться вимірю-
вання, для акредитації лабораторій
галузі

Форма паспорта робочого місця

(назва організації)

(назва лабораторії)

ПАСПОРТ

РОБОЧОГО МІСЦЯ №

ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ВИМІРЮВАНЬ
(ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ПРОБ ДО
ПРОВЕДЕННЯ ВИМІРЮВАНЬ)

(характеристика РМ: вказується вид вимірювань, займана площа (м²), місце знаходження,
прізвище відповідального, посада)

1. Перелік об'єктів вимірювань і показників, що вимірюються
(здійснюється підготовка проб до вимірювання) та
нормативних документів на робочому місці

№ п/п	Назва об'єкту і показника, що вимірюється (здійснюється підготовка проб до вимірювання)	Позначення нормативних документів, на підставі яких здійснюються вимірювання (підготовка проб до вимірювання)
1	2	3

Продовження додатку 2**2. Склад робочого місця****2.1 Відомості про засоби вимірювальної техніки, випробувальне обладнання, стандартні зразки і мірний посуд**

№ п/п	Назва ЗВТ, ВО, СЗ, мірного посуду	Тип або клас	Номер заводський (інвентарний)	Дата останньої півірки (атестації), номер свідоцтва (атестату)	Періодичність півірки (атестації)
1	2	3	4	5	6

2.2 Допоміжне обладнання, меблі, тощо

№ п/п	Назва, тип	Кількість	Номер заводський або інвентарний	Примітка
1	2	3	4	5

3. Перелік нормативних та експлуатаційних документів

№ п/п	Позначення документа	Назва документа	Примітка
1	2	3	4

4. Висновок: умови виконання вимірювань або підготовки проб до проведення вимірювань **відповідають (не відповідають)** вимогам нормативних документів на методи виконання вимірювань або підготовку проб до проведення вимірювань, експлуатаційним документам, вимогам системи стандартів безпеки умов праці та охорони здоров'я, пожежної безпеки (непотрібне закреслити).

5. Довідкові дані:

Робоче середовище – повітря.

Температура навколишнього середовища _____ °С.

Відносна вологість повітря _____ %.

Атмосферний тиск повітря _____ кПа (_____ мм рт. ст).

Освітленість _____ лк.

Продовження додатку 2

6. Додаткові дані

Напруга мережі живлення _____ В;

Частота мережі живлення _____ Гц;

Потужність, що споживається _____ ВА;

Вміст гармонік в мережі живлення _____ %.

Примітка : дані щодо п.п. 5,6 записуються на час проведення обстеження.

Дата складання “ ____ ” _____ 200_ р.

Завідувач лабораторії _____

Відповідальний за робоче місце (за потребою) _____

Додаток 3
до п. 6.1 Порядку атестації робочих
місць, на яких проводяться вимірю-
вання, для акредитації лабораторій
галузі

Форма акта атестації робочих місць

Затверджую

Керівник _____
 (назва організації)
 _____ (прізвище та ініціали)
 “ _____ ” _____ 200_ р.
 м.п.

А К Т

від “ _____ ” _____ 200_ р.

атестації робочих місць, на яких проводяться вимірювання і підготовка проб
 до проведення вимірювань у _____ лабораторії.
 (назва лабораторії)

Комісія з атестації робочих місць у складі:

Голова комісії _____

Члени комісії _____

відповідно до наказу від “ _____ ” _____ 200_ р. за № _____ склала цей акт про те, що
 в період з “ _____ ” _____ 200_ р. по “ _____ ” _____ 200_ р. комісія розглянула матеріали
 атестації робочих місць у _____ лабораторії.
 (назва лабораторії)

Результати атестації:

№ робочого місця	Оцінка умов про- ведення вимірю-вань або підго- товки проб до про- ведення вимірю-вань (відповідає або не відповідає вимогам нормативних документів)	Наявність необхідної документації (є в наявності або відсутня)	Загальна оцінка робочого місця, $K_{\text{заг}}$ ($K_{\text{заг}} \geq 1$)	Висновок комісії (підлягає атестації або не підлягає атестації)
1	2	3	4	5

Голова комісії _____

Члени комісії _____

Додаток 4
до п. 6.2 Порядку атестації робочих
місць, на яких проводяться вимірю-
вання, для акредитації лабораторій
галузі

Форма свідоцтва про атестацію робочого місця

Державний комітет України по водному господарству

(назва організації)

С В І Д О Ц Т В О

ПРО АТЕСТАЦІЮ РОБОЧОГО МІСЦЯ № _____

для проведення вимірювань (підготовки проб до проведення вимірювань)
(не потрібне – закреслити)

(вид вимірювань, назва об'єкту та показників, що вимірюються, або здійснення підготовки проб до
вимірювання, місце розташування)

На підставі рішення атестаційної комісії (акт №_ від “__” _____ 200_ р.)

РОБОЧЕ МІСЦЕ № _____ АТЕСТОВАНО

Дозволяється проведення вимірювань (підготовку проб до проведення вимірювань) згідно з паспортом на робоче місце

Голова атестаційної комісії _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

м.п.

“ _____ ” _____ 200_ р.

Додаток 5
до додатку 1 Порядку атестації робочих
місць, на яких проводяться вимірю-
вання, для акредитації лабораторій
галузі

ПЕРЕЛІК
видів вимірювань за кодами

- 01**- вимірювання геометричних величин.
- 02** – механічні вимірювання.
- 03** – вимірювання параметрів потоку, витрат, рівня, об'єму речовин.
- 04** – тиску, вакуумні вимірювання,
- 05** – вимірювання фізико-хімічного складу та властивостей.
- 06** - вимірювання температурних і теплофізичних величин.
- 07** – вимірювання часу та частоти.
- 08** – вимірювання електричних і магнітних величин.
- 09** – радіотехнічні і радіоелектронні вимірювання.
- 10** – вимірювання акустичних величин.
- 11** – оптико-фізичні вимірювання.
- 12** – вимірювання характеристик іонізуючих випромінень та ядерних констант.